

Dr. Mehmet Akif GÜL

İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra – İflâs Hukuku Anabilim Dalı

MİRAS HUKUKU UYGULAMALARI

Mirasçılık Belgesinin Düzenlenmesi

Tenkis ve Denkleştirme Alacaklarının Hesaplanması

Mirasın Hükmen Reddinin Tespiti

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2025**

Aralık 2025

ISBN: 978-625-5697-80-6

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850) 441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Rahmetli annem Medine Yurtsever anısına...

ÖNSÖZ

Miras hukuku, oldukça teknik hesaplamaların yer aldığı bir hukuk dalı olup özellikle mirasçılık belgesinin düzenlenmesi, tenkis ve denkleştirme alacaklarının hesaplanması ve mirasın hükmen reddinin tespiti hususlarında sıklıkla bilirkişi incelemesine başvurulmaktadır. Bu alanda yeterli teknik bilgiye sahip olmayan uygulamacıların bilirkişi raporunun içeriğini inceleyip rapora muhalefet edebilmeleri ise pek kolay değildir. Gerçek olaylara dayanan ve dava dosyası içeriğinde karşılaşılan bilgi ve belgelere dayalı anlatımın esas alındığı bir eser ihtiyacının varlığı düşüncesi bu kitabın yazılmasına vesile olmuştur.

Aile ve Miras Mevzuatından Kaynaklanan Nitelikli Hesaplamalar (62.06) alt uzmanlık alanında yıllardır düzenlediğimiz bilirkişi raporları ve çeşitli barolarda ve kurumlarda vermiş olduğumuz miras mevzuatından kaynaklanan ileri hesaplamalar eğitimleri neticesinde biriken deneyim ve karşılaşılan uygulama sorunları elinizdeki esere yansıtılmıştır. Anlatımın yargı kararlarına dayalı olmasına ve örneklerle somutlaştırılmasına özellikle dikkat edilmiştir. Nitekim kitabın adından da anlaşılacağı üzere, özellikle uygulamacılara faydalı olması düşüncesiyle bu eser kaleme alınmıştır. Bunun yanı sıra miras hukuku alanında pratik çalışma ihtiyacı duyan öğrenciler için de bu eserin faydalı olacağı düşünülmektedir. Anlatımın örneklerle somutlaştırılmasının yanı sıra, ilgili bölümlerin sonunda, pratik çalışmalar başlığı altında, genellikle gerçek olaylara dayanan ve detaylı çözüm içeren olaylara yer verilmiştir. Bu olayların çözümlerinden yola çıkılarak görevlendirme yapılan pek çok dosyada bilirkişi raporu tanzim edilebilmesinin veya tanzim edilen rapor içeriklerinin denetlenebilmesinin mümkün olabileceği kanaatindeyiz.

Kitabımız üç ana başlıktan oluşmaktadır. Belirtmemiz gerekir ki miras hukuku uygulamasının belirlenen başlıklardan ibaret olduğu yanılsamasını yaşamamaktayız. Başlıklar belirlenirken uygulamada sıklıkla bilirkişi incelemesine konu edilen hususlar dikkate alınmıştır.

Eserin uygulamamıza ve öğrencilere faydalı olması dileğiyle.

Dr. Mehmet Akif GÜL
23.11.2025 – İzmir

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	IX
ÖZET	XI
ABSTRACT.....	XI

§ 1. Mirasçılık Belgesinin Düzenlenmesi.....	1
A. Temel Kavramlar	1
B. Miras Hükümlerinin Zaman Bakımından Uygulanması	2
C. Miras Hükümlerinin Yer Bakımından Uygulanması.....	3
D. Yasal Mirasçılığın Tespiti	3
1. Genel Olarak	3
2. Mal Rejiminin Tasfiyesi İle Miras Hakkı İlişkisi	6
3. 4721 sayılı Kanun Dönemi	7
a. Birinci Derecedeki Mirasçılarının Tespiti.....	7
b. İkinci Derecedeki Mirasçılarının Tespiti	10
c. Üçüncü Derecedeki Mirasçılarının Tespiti	11
d. Sağ Kalan Eşin Mirasçılığı.....	14
e. Pratik Çalışmalar	18
4. 743 sayılı Kanun Dönemi	27
a. Birinci Derecedeki Mirasçılarının Tespiti.....	27
b. İkinci ve Üçüncü Derecedeki Mirasçılarının Tespiti	28
c. Dördüncü Derecedeki Kişilerin Durumu.....	28
d. Sağ Kalan Eşin Mirasçılığı.....	29
aa. 23.11.1990 Öncesi Gerçekleşen Ölümmler Bakımından	29
bb. 23.11.1990 Tarihinden İtibaren Gerçekleşen Ölümmler Bakımından.....	31
e. Pratik Çalışmalar	32
E. Mirastan Feragat Hâlinde Mirasçılık Belgesi	44
F. Mirasın Reddi Hâlinde Mirasçılık Belgesi.....	46
G. Mirasçılıktan Çıkarma veya Mirastan Yoksunluk Hâllerinde Mirasçılık Belgesi.....	46
H. Bilirkişi Raporu Düzenleme Süreci ve Yöntemi.....	47
İ. Pratik Çalışmalar	49

§ 2. Tenkis ve Denkleştirme Alacaklarının Hesaplanması	115
A. Murisin Tasarruflarına Karşı Başvuru Yolları	115
1. Genel Olarak	115
2. Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali	115
3. Muris Muvazaası.....	119
4. İnanç Sözleşmesi.....	123
5. Bağışlamadan Rücu	124
B. Tenkis İle Denkleştirmenin Karşılaştırılması.....	126
C. Mirasta Denkleştirme.....	128
1. Genel Olarak	128
2. Denkleştirme Şekli.....	130
3. Denkleştirme Değeri	130
4. Denkleştirme Hesabının Yapılması	131
D. Tenkis.....	134
1. Genel Olarak	134
2. Saklı Paylı Mirasçılar ve Saklı Pay Oranları	134
a. 743 Sayılı Kanun Dönemi	135
b. 4721 Sayılı Kanun Dönemi	139
3. Tenkise Tâbi Tasarruflar.....	143
a. Ölüme Bağlı Tasarruflar	143
b. Sağlararası Kazandırmalar	149
4. Tenkiste Sıra.....	150
5. Tasarruf Oranının ve Tenkis Alacağının Hesaplanması	151
a. Genel Olarak	151
b. Tenkise Tâbi Tasarrufa Konu Malın Üçüncü Kişiye Devredilmesi	158
6. Pratik Çalışmalar.....	159
 § 3. Mirasın Hükmen Reddinin Tespiti.....	181
A. Mirasın Hükmen Reddinin Tespiti Şartları	181
1. Genel Olarak	181
2. Terekenin Borca Batık Olduğunun Tespiti	181
3. Mirası Kabul Anlamına Gelebilecek Davranışta Bulunulmamış Olması	183
 KAYNAKÇA	189

KISALTMALAR

AÜHFD	:	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
bkz.	:	bakınız
C.	:	Cilt
DÜHFD	:	Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
E.	:	Esas
eMK	:	743 sayılı Türk Kanunu Medenisi
EÜHDF	:	Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD	:	Hukuk Dairesi
HMK	:	6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İAÜHFD	:	İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İnÜHFD	:	İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İÜHFM	:	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	:	Karar
m.	:	madde
MHD	:	Medeni Hukuk Dergisi
S.	:	Sayı
s.	:	sayfa
TAAD	:	Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TMK	:	4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	:	6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

Applied Succession Law

ÖZET

Bu eser, miras hukuku uygulamasında teknik hesaplamaların yoğunlaştığı üç temel alana odaklanmaktadır: Mirasçılık belgesinin düzenlenmesi, tenkis ve denkleştirme alacaklarının hesaplanması ile mirasın hükmen reddinin tespiti. Uygulamada özellikle bilirkişi raporlarının değerlendirilmesi sırasında karşılaşılan güçlükler göz önünde bulundurularak, anlatım gerçek dava dosyalarına ait bilgi ve belgelere dayalı somut örneklerle yapılandırılmıştır. Bu yönüyle eser hem uygulamacılar hem de miras hukuku alanında pratik çalışma ihtiyacı duyan öğrenciler bakımından güvenilir bir başvuru kaynağı niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Miras Hukuku, Mirasçılık Belgesi, Tenkis, Denkleştirme, Mirasın Hükmen Reddi.

ABSTRACT

The book examines three core areas of succession law that routinely generate complex technical assessments in practice: the issuance of the certificate of succession, the calculation of abatement claims, and the determination of presumed renunciation of the estate. Given the challenges practitioners frequently encounter when analysing or contesting expert reports, the work is structured around real case files and the documentary evidence typically found in succession proceedings. The book thus serves as a practice-oriented and authoritative reference for legal professionals, as well as for students seeking to deepen their understanding of technical aspects of succession law.

Keywords: Succession Law, Certificate of Succession, Abatement, Presumed Renunciation of the Estate.